

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น
อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น
**People's Participation in Local Governance in Nam Phong
District, Khon Kaen Province**

ชัยรัตน์ มาสอน,
ชาญชัย ฮวดศรี และ สุรพล พรหมกุล
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
**Chairat Mason,
Chanchai Huadsri and Suraphon Promgun**
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus, Thailand
Corresponding Author, E-mail: Chairatma_sipunyo@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักอิทธิบาท 4 3) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และตามหลักอิทธิบาท 4 4) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี คือ การวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนในอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 384 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบการแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์เนื้อหาด้วยการพรรณนาความ

ผลการวิจัย พบว่า

1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักอิทธิบาท 4 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชนที่มี อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือน และหลักอิทธิบาท 4 ต่างกัน ต่อการมีส่วนร่วมการปกครองส่วนท้องถิ่น แตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนประชาชนที่มีเพศและระดับการศึกษาต่างกัน การมี

* วันที่รับบทความ: 29 มกราคม 2565; วันแก้ไขบทความ 30 มกราคม 2565; วันตอบรับบทความ: 30 มกราคม 2565

Received: January 29, 2022; Revised: January 30, 2022; Accepted: January 30, 2022

ส่วนการปกครองส่วนท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน 4) ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น พบว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่ง ยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามีส่วนร่วมในการบริหารการประเมิณงาน ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนั้น ควรมีการแต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการประเมินแผนงาน โครงการตามแผนพัฒนา ประเมินความโปร่งใสในการดำเนินงานของคณะผู้บริหารขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างจริงจัง ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมที่จัดดำเนินการ มีส่วนร่วมที่จะตัดสินใจวางแผน ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ เพื่อเสนอปัญหาและความต้องการในท้องถิ่น

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม; ประชาชน; การปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstracts

The objectives of this research were as follows: 1) to study the level of people's participation in the local governance in Nam Phong District, Khon Kaen Province; 2) to study the level of people's participation in the local governance in Nam Phong District according the Four Iddhipāda Dhammas (Paths of Accomplishment); 3) to compare the participation of the people in the local governance in Nam Phong District, classified by the samples' personal factors; 4) to study problems, obstacles and recommendations for people's participation in the local administration in Nam Phong District. This study was carried out by means of the mixed research methodology: quantitative and qualitative research. The sample group consisted of 384 people in Nam Phong District and 16 key informants. The tools used were questionnaires and interview forms. The statistics used were: Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation. t-test (One-way ANOVA). The obtained data were interpreted by the descriptive analysis.

The research results were as follows:

1) The level of people's participation in the local governance in Nam Phong District, Khon Kaen Province was at a high level.

2) The level of people's participation in the local governance in Nam Phong District according the Four Iddhipāda Dhammas was at a high level.

3) The comparison of people's participation towards local administration in Nam Phong District, Khon Kaen Province revealed that people with differences in age, occupation, monthly income and the Four Iddhipāda Dhammas has participated in local governance differently with statistical significance level of 0.05. The people with different gender and educational levels participated in local governance indifferently.

4) Problems, obstacles and recommendations for people's participation in the local government in Nam Phong District, Khon Kaen Province were that some local government organizations have not yet given an opportunity to the public to participate in the management and assessment of the local government organization. Therefore, people should be appointed as members of the assessment committee of projects according to the development plan to seriously assess the transparency in the operation of the management of the local government organization. The people should be allowed to participate in the activities, planning, making decisions to propose local problems and needs.

Keywords: People's; Participation; Local Governance

บทนำ

ประเทศไทยหลังจากมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแล้ว ได้มีพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2476 วางโครงสร้างการบริหารราชการแผ่นดินหลังจากที่มีการเปลี่ยนระบบการปกครองใหม่โดยเหตุผลสำคัญของการตรากฎหมายฉบับนี้ เพื่อต้องการจัดรูปแบบให้เข้าลักษณะการปกครองอย่างรัฐธรรมนูญ และมีการจัดระเบียบการบริหารราชการออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่การบริหารราชการส่วนกลาง การบริหารราชการส่วนภูมิภาค และการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นต่างมีหน้าที่บริหารราชการหน่วยงานจะทำหน้าที่หลักในการประสานการทำงานระหว่างกัน เพื่อจะได้แก้ปัญหาให้แก่ประชาชนด้วยความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด (จิรวรรณ อินอินทรีย์สังวรณ, 2552 : 1) โดยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเป็นรูปแบบการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองการในระบบประชาธิปไตย เป็นหัวใจสำคัญในการส่งเสริมให้ประชาชนมีความสนใจ เปิดโอกาสแสดงทัศนะและการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่จะส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กลุ่มผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์, 2560 : 7-8) เพื่อให้สังคมบรรลุผลประโยชน์ร่วมกันและประเทศไทยจัดระเบียบการปกครองตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 โดยอาศัยหลักการ 3 ประการ คือ หลักการรวมอำนาจ หลักการแบ่งอำนาจ และหลักการกระจายอำนาจ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับ พ.ศ. 2560 ได้มีสาระสำคัญการมีส่วนร่วมของ ประชาชนซึ่งเป็นสาระประการหนึ่งที่สภาร่างรัฐธรรมนูญ ได้ใช้หลักการในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ปรากฏในอารัมภบทของรัฐธรรมนูญ (ดังนี้) ว่า “ได้จัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ได้มีสาระสำคัญเน้นการ ส่งเสริมและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและ ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้นตลอดจนการปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพและ ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนเป็นใหญ่” (กองราชการส่วนตำบล, 2562 : 16) จากที่มาของรัฐธรรมนูญดังกล่าวถือว่า “เป็นนิมิตหมายที่ดีของภาคราชการ ภาคประชาชน และภาคเอกชนในการที่จะประสานความร่วมมือกันเพื่อทำให้การเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยเข้มแข็งทัดเทียมนานาอารยประเทศได้เป็นที่ยอมรับกันว่าการปกครองในระบบประชาธิปไตย (Democracy) เป็นรูปแบบการปกครองที่ดีที่สุด เนื่องจากเป็นการปกครองที่ถือว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทยทุกคนรัฐธรรมนูญ เปิดโอกาสให้บุคคลที่มีอายุ 18 ปีบริบูรณ์เป็นผู้มีสิทธิในการเลือกตั้งผู้แทนของตนด้วยความชอบธรรม การมีส่วนร่วมถือเป็นหลักที่สำคัญตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การตัดสินใจและในกิจการต่าง ๆ ของรัฐบาลและในทางการเมือง หรืออาจจะเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในรัฐบาล เช่น การรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองลงแข่งขันในการ

เลือกตั้งเข้าเป็นรัฐบาล การมีอิทธิพลต่อรัฐบาล การแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การมีส่วนร่วมในทางการเมืองและรัฐบาล (Citizen Participation in Government and Politics) มีความสำคัญมาก สมมุติฐานของประชาธิปไตยมีอยู่ว่าการมีส่วนร่วมในทางการเมืองและรัฐบาลนั้น ควรจะเป็นสิ่งที่ประชาชนทั่วไปอาจกระทำได้อย่างเต็มที่และกว้างขวาง” (สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจ, 2546 : 20)

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น สามารถสรุปสาเหตุที่นักวิชาการ และองค์กรทั้งภายในและต่างประเทศนั้น ให้ความสนใจในหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ว่าเป็นเพราะในขณะนั้นสถานการณ์บ้านเมืองของประเทศกำลังพัฒนาและด้อยพัฒนา ส่วนใหญ่ประสบปัญหาการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ไม่เป็นระบบและไม่มี ความโปร่งใส เกิดการทุจริตคอร์รัปชันขึ้น อีกทั้งผู้บริหาร ทั้งองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน เกิดการเห็นแก่ตัว ตักตวงผลประโยชน์เข้าตัวเองจนทำให้เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจขึ้น จึงนำมาสู่การหันมาให้ความสนใจในหลักการมีส่วนร่วมนี้ ซึ่งเป็นวิถีทางที่นำไปสู่ผลเชิงปฏิบัติในการช่วยเสริมให้แนวทางของประชาธิปไตยสัมฤทธิ์ ผลมากยิ่งขึ้น รวมทั้งนำไปสู่การปฏิรูประบบต่าง ๆ ของสังคม ซึ่งนอกจากจะทำให้ปัญหาและความต้องการ ได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสมแล้ว ยังเป็นการบริหารทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด (วรลสิทธิ์ กาญจนสูตร, 2546 : 26)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า การมีส่วนร่วมต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารงาน ส่วนตำบลอำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานสำหรับนำไป วางแผนกำหนดนโยบายการบริหารในด้านต่าง ๆ ภายในองค์การให้มีความสอดคล้องกับหลักการมีส่วนร่วม และสามารถเป็นหลักการเพื่อการอยู่ร่วมกันในบ้านเมืองและสังคมอย่างมีความสุข เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบในสังคมทั้งภาครัฐภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนจะทำให้สังคมมีความยุติธรรมมีความ โปร่งใสและสร้างความมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบ ประชาธิปไตยรวมถึงความสามัคคีและรวมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ อำเภออื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
- 2) เพื่อเปรียบเทียบสภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลและหลักอิทธิบาท 4
- 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น” เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้ การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) จากแบบสอบถาม (Questionnaire) และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)

ระยะที่ 1 การออกแบบวิจัยเชิงคุณภาพ

1. กลุ่มเป้าหมาย/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยใช้วิธีการ สุ่มแบบเจาะจง จำนวน 16 คน ประกอบด้วย

1) ผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ในมหาวิทยาลัย จำนวน 3 รูป/คน 2) นายกองค้การบริหารส่วนตำบล จำนวน 3 คน 3) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในเขตพื้นที่ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 3 คน 4) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในเขตพื้นที่ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 3 คน 5) ประชาชนในเขตพื้นที่ อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น รวม 4 คน รวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสิ้น 16 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยนั้นได้สร้างเครื่องมือซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ (Interview) เป็นแบบมีคำถามที่แน่นอน (Structured Interview) โดยทำการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ ดังนี้ 1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์ 2) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึง รายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ 3) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ 4) สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อนำมาวิเคราะห์ กระบวนการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วไปหาคุณภาพขอแบบสัมภาษณ์ ดังนี้ 1) ผู้วิจัยทำการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบ สัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหาที่ต้องการ ศึกษา จำนวน 5 ท่าน ได้แก่ (1) ผศ.ดร.วิทยา ทองดี ผู้อำนวยการหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขา วิชาการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น (2) ผศ.ดร.นิเทศ สนั่นนารี อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น (3) ผศ.ดร.ประยูร แสงใส อาจารย์ประจำหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิตและครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต การสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ

ราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น (4) อาจารย์ ดร.สมควร นามสีฐาน อาจารย์ประจำหลักสูตร ครุศาสตรมหาบัณฑิตและครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต การสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น (5) อาจารย์ ดร.ธีรพัฒน์ กัปโก อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น 2) นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและกรรมการควบคุม วิทยานิพนธ์แล้วส่งนำไปใช้สัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้ 1) ผู้ทำวิจัยทำหนังสือเพื่อขออนุญาตในการสัมภาษณ์ จากศูนย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ถึงผู้ให้สัมภาษณ์ข้อมูลหลักอำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น (ขึ้นอยู่กับตัวอย่าง เช่น นักวิชาการ อาจารย์มหาวิทยาลัย, นาย ก อบต., ผู้ใหญ่บ้าน, อสม., และประชาชน) 2) ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เพื่อ สัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้ 3) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดไว้ จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์ 4) โดยการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 5 กลุ่ม รวม 16 คน

4. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยวิธีการ ดังนี้ 1) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ 2) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็นและเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัย 3) วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้ เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท 4) สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

3. ระยะที่ 2 การออกแบบวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 1) ประชากร ได้แก่ ในเขตการปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 112,948 ค (1.1) ขั้นที่ 1 การคำนวณขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับใช้ในการวิจัย โดยใช้ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Krejcie and Morgan (ปัญญา คล้ายเดช, 2560 : 165) โดยใช้สูตรจากตารางสำเร็จรูป ผู้วิจัยดูช่อง ตารางจำนวนประชากรที่ 112,948 คน จึงได้กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 384 คน (1.2) ขั้นที่ 2 ทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified random sampling) โดย เลือกจากประชากร ในอำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น โดยแต่ละชั้นภูมิ จะทำการสุ่มตัวอย่าง แบบสัดส่วน ดังต่อไปนี้

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบปลายปิด (Closed Form) และ ปลายเปิด (Opened Form) แบบสอบถาม (Questionnaire) ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถามดังนี้ 1) ศึกษาหลักการและทฤษฎี ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น จากเอกสารและ ผลงานการวิจัยที่เคยมีผู้ดำเนินการวิจัยเอาไว้ 2) กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย 3) กำหนด

วัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัยโดยขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 4) สร้างเครื่องมือ 5) นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญเพื่อ ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข 6) นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่จะดำเนินการวิจัยเพื่อหาความเที่ยงตรงของเครื่องมือ 7) ปรับปรุงแก้ไข 8) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่ม ตัวอย่าง 9) รวบรวมแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ ลักษณะของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ตามกรอบของ “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น” โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 5 ข้อ ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำเสนอแบบสอบถามเพื่อหาคุณภาพแบบสอบถาม โดยความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้ 1) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบเครื่องมือที่ สร้างไว้ 2) หาค่าเที่ยงตรง (Validity) โดยกำหนดแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนอต่อประธานและ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุง แก้ไขให้เหมาะสม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์แต่ละข้อ (Index of Item- Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC มีค่าระหว่าง 0.06-1.00 3) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุง แก้ไขจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของความเชื่อมั่นตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.92 4) ปรับปรุงแบบสอบถามให้เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์สำหรับใช้จริงต่อไป

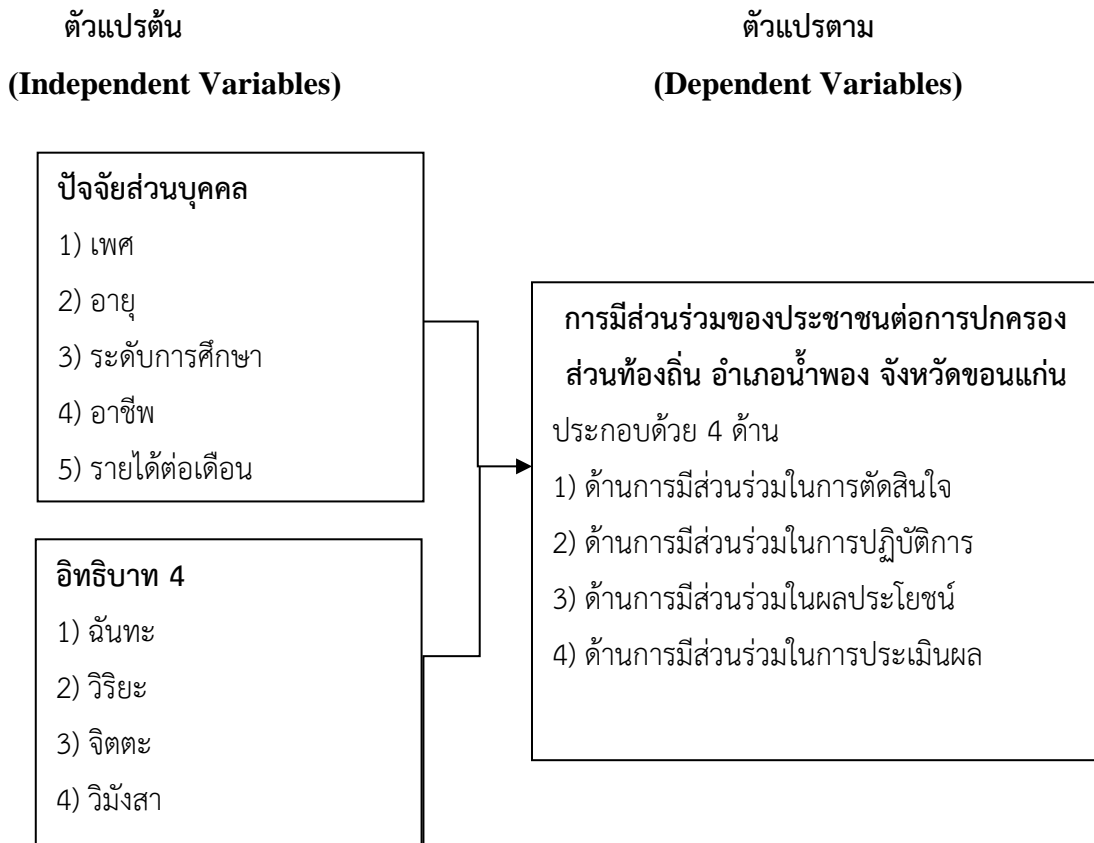
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) ผู้วิจัยได้ยื่นคำร้องต่อผู้อำนวยการศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น เพื่อออกหนังสือแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย 2) ผู้วิจัยได้ยื่นคำร้องต่อผู้อำนวยการศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น เพื่อออกหนังสือถึงนายกเทศมนตรี ขอนุนุญาต แจกแบบสอบถามเพื่อทดสอบเครื่องมือวิจัย 3) ผู้วิจัยได้ยื่นคำร้องต่อผู้อำนวยการศูนย์บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น เพื่อออกหนังสือถึงนายกเทศมนตรี นายก

องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น จำนวน 14 หน่วยงาน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอ อนุญาตแจกแบบสอบถามเก็บข้อมูลวิจัย 4) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 5) รวบรวม ข้อมูลตรวจนับแบบสอบถามได้แบบสอบถามมาครบคิดเป็น 100 % 6) เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จแล้ว ผู้วิจัย นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ วิเคราะห์หาค่าสถิติต่างๆ ดังนี้ 1) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่ม ตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) 2) ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการ ปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ น้ำพอง จังหวัดขอนแก่น วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (Standard deviation) โดยมีเกณฑ์การตัดสินค่าเฉลี่ย ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541 : 75) 3) การ เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ น้ำพอง จังหวัด ขอนแก่น วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) และโดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test แบบ one way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' method) 4) ความ คิดเห็น ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางในการปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมี ประสิทธิภาพวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหาแล้วเขียนสรุปเป็นข้อความ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีต่างๆ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วสังเคราะห์กระทั่งได้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปผลได้ ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่นและตามหลักอิทธิบาท 4 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามโดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 58.1 และเป็นเพศชาย มีจำนวน 161 คิดเป็นร้อยละ 41.9 มีอายุอยู่ระหว่าง 36-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.9 รองลงมา มีอายุอยู่ระหว่าง 25-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.3 ตามด้วยอายุอยู่ระหว่าง 18-24 ปี คิดเป็นร้อยละ

ละ 21.4 ตามด้วยอายุอยู่ระหว่าง 46-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.3 และอันดับสุดท้ายอายุอยู่ระหว่าง 56 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 5.2

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่นและตามหลักอิทธิบาท 4

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.95$) รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 3.87$) และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมิน ($\bar{X} = 3.86$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ($\bar{X} = 3.86$) ตามลำดับ

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น และตามหลักอิทธิบาท 4

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$) และเมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวิริยะ (ความเพียร) ($\bar{X} = 3.89$) รองลงมา คือ ด้านฉันทะ (ความพอใจ) ($\bar{X} = 3.88$) และด้านวิมังสา ($\bar{X} = 3.86$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านจิตตะ (ความเอาใจใส่) ($\bar{X} = 3.80$) ตามลำดับ

4. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ตามปัจจัยส่วนบุคคล และตามหลักอิทธิบาท 4

1) การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น และตามหลักอิทธิบาท 4 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 2) การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น และตามหลักอิทธิบาท 4 แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น มีการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น และตามหลักอิทธิบาท 4 แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4) การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น และตามหลักอิทธิบาท 4 มีแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 5) การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการ

ปกครองส่วนท้องถิ่น และตามหลักอิทธิบาท 4 แตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5. แนวทางส่งเสริมการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น และตามหลักอิทธิบาท 4

1) **ด้านการตัดสินใจ** แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่น การเสนอความต้องการด้านต่าง ๆ บางท้องถิ่นยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเลย ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกระดับเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาและความต้องการในท้องถิ่นมากกว่า ควรให้โอกาสแก่ประชาชนมีส่วนร่วมคิดและกำหนดอนาคตของคนในท้องถิ่น เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น และควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมอาชีพ พัฒนาคุณภาพชีวิตให้มากกว่านี้

2) **ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ** แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับจ้างงานเหมาโครงการ หรือกิจกรรมที่การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำ ควรให้ประชาชนช่วยดำเนินงานแก้ปัญหาผู้ด้อยโอกาส เช่น ส่งเสริมการศึกษา ส่งเสริมอาชีพ เป็นต้น และควรให้ประชาชนประสานงานระหว่างการปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชนด้วยตนเอง

3) **ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์** แนวทางการพัฒนาที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรง จนนำไปสู่การไม่ให้ความร่วมมือกับท้องถิ่นนั้นก็ไม่ได้ ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนแม่บทชุมชนท้องถิ่น ควรให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส ผู้พิการ ในชุมชนท้องถิ่น และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้โครงการต่าง ๆ

4) **ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมิน** แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประเมินของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ควรมีการแต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการประเมินแผนงานโครงการตามแผนพัฒนา ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาประเมินความโปร่งใสในการดำเนินงานของคณะผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างจริงจัง และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ประเมินผลงานในการก่อสร้างที่ถูกต้องตามแบบแผน

6. แนวทางส่งเสริมการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น และตามหลักอิทธิบาท 4

1. **ด้านความพอใจ (ฉันทะ)** มีความพอใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ และพอใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมมือมีประสานผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ มีความความ

เสียสละ ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการตัดสินใจ ในเชิงนโยบายบางอย่างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลให้ มีความพอใจต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ด้านความเพียร (วิริยะ) มีความพยายามในการปฏิบัติงาน ทำงานด้วยความพากเพียร บากบั่น ขยัน พยายามหาวิธีการ พัฒนาระบบงาน ทำงานให้สำเร็จ ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน หรือโครงการกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. ด้านความเอาใจใส่ (จิตตะ) มีความเอาใจใส่ต่องานที่รับผิดชอบและการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความความเสียสละ ตั้งใจ มีจิตอาสาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย ลงมือทำงานนั้น ๆ ให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

4. ด้านความรอบคอบ (วิมังสา) มีการพัฒนาระบบการทำงานและการปฏิบัติที่ดี การประเมิน ตรวจสอบ ประชาชนมีส่วนร่วมของและเข้ามามีบทบาทในการปกครองส่วนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ นำผลดี ผลเสีย ที่เกิดขึ้นมาวิเคราะห์ เพื่อแนวทางพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

7. ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น และตามหลักอิทธิบาท 4

1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ปัญหาอุปสรรคด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารเท่าที่ควร เนื่องจากกลุ่มที่เข้าไปทำหน้าที่ในฝ่ายบริหารส่วนมากจะมีพวกพ้องของตนเองเป็นหลัก ส่วนอีกกลุ่มที่เป็นฝ่ายตรงข้ามชั่วคราวในท้องถิ่นยังไม่กล้าที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจได้เลย แม้กระทั่งการมีส่วนร่วมที่จะตัดสินใจวางแผน กำหนดแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่น การเสนอความต้องการด้านต่าง ๆ บางท้องถิ่นยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเลย ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ปัญหาอุปสรรคด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งยังไม่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมหรือกิจกรรมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดดำเนินการ ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นคิดว่าตนเองไม่ใช่ส่วนสำคัญในการพัฒนาเลย ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างประชาชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่เกิดความหวงแหนท้องถิ่น จนนำไปสู่การไม่ให้ความร่วมมือกับท้องถิ่นเลย ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ควรให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรับจ้างงานเหมาโครงการ หรือ

กิจกรรมที่การปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำ และให้ประชาชนช่วยดำเนินงานแก้ปัญหาผู้ด้อยโอกาส เช่น ส่งเสริมการศึกษา ส่งเสริมอาชีพ

3) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ปัญหาอุปสรรคด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งยังไม่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในจัดทำแผนเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต เช่น การศึกษา การอาชีพ การเงิน เป็นต้น ทำให้ประชาชนไม่เกิดความเข้าใจในทิศทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในท้องถิ่นโดยตรง เพราะประชาชนไม่ได้รับรู้แนวทางการพัฒนาที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรง จนนำไปสู่การไม่ให้ความร่วมมือกับท้องถิ่นนั้นก็เป็นได้ ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนแม่บทชุมชนท้องถิ่น ควรให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านการช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส ผู้พิการ ในชุมชนท้องถิ่น และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้โครงการต่าง ๆ

4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมิน ปัญหาอุปสรรคด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งยังไม่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินการดำเนินงาน หรืออาจเป็นเพราะกฎเกณฑ์ ระเบียบยังไม่ชัดเจนในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนขวัญอำนาจที่บริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นกับกลุ่มขวัญอำนาจตรงกันข้ามเกิดความขัดแย้งกัน จนเป็นอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินอย่างชัดเจน ส่วนข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประเมินของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ควรมีการแต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการประเมินแผนงานโครงการตามแผนพัฒนา ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาประเมินความโปร่งใสในการดำเนินงานของคณะผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างจริงจัง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้าข้อมูลการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้นำประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น และตามหลักอิทธิบาท 4

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น เมื่อพิจารณาจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุดถึงน้อยสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมิน ด้าน

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะประชาชนให้ความสำคัญต่อการบริหารปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเอง เล็งเห็นผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นต่อคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนท้องถิ่น จึงได้มีระดับการมีส่วนร่วมทั้งด้านการตัดสินใจ ด้านการปฏิบัติการ ด้านผลประโยชน์ และด้านการประเมินอยู่ในระดับมากทั้งหมด อีกทั้งทางฝ่ายบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดกิจกรรมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานที่จะก่อเกิดประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคและความ มีระบบการติดตาม ตรวจสอบผลการแก้ปัญหาปัญหาภายในองค์กร นำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนภาคชุมชน สังคม มาเป็นแนวทางในการดำเนินงานภายใต้แนวคิดร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ ตลอดจนประชาชนได้เล็งเห็นผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับรู้แผนงานต่าง ๆ เพื่อจะได้วางแผนชีวิตร่วมกับหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกัน ประชาชนกับหน่วยงานยังได้มีส่วนร่วมในการประเมินความโปร่งใสของการดำเนินงานเพื่อให้การดำเนินงานเกิดประโยชน์และเกิดประสิทธิผลให้กับชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเหตุผลทั้งหมดนี้ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ วสันต์ จันทจร (2559: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ในขณะเดียวกัน ยังสอดคล้องกับ พิลัยวัลย์ ศิริภักดิ์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานเทศบาลตำบลศรีวิไล อำเภอสรีวิไล จังหวัดหนองคาย ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลศรีวิไลมีส่วนร่วมในการบริหารงานเทศบาลตำบล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ได้แก่ ด้านการงานแผนดำเนินงาน ด้านการนำแผนไปปฏิบัติ ด้านการติดตามและควบคุม และด้านการประเมินผล อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ ทศนีย์ ปาระภา (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจารย์ อำเภอมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาจารย์ มีความเห็นในการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจารย์ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แต่ไม่สอดคล้องกับ สิทธิธัญท์ วารุณสหรัชภณ (2559 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดจินดา อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น และตามหลักอิทธิบาท 4

1) ประชาชนที่มี เพศ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่การปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นคนทำงาน วัยรุ่น วัยกลางคน และวัยสูงอายุ ที่เป็นเพศชายและเพศหญิง ที่มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกท้องถิ่นต่าง ๆ มีความเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน มีมุมมองไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับ พัชรินทร์ โสภาก และ สิทธิเดช สิริสุขะ (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) อายุ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่การปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นคนทำงาน วัยรุ่น วัยกลางคน และวัยสูงอายุ ที่มีอายุต่างกัน ทำให้มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะช่วงอายุของประชาชนในท้องถิ่นเป็นตัวกำหนดการมีส่วนร่วมต่อการบริหารงานของปกครองส่วนท้องถิ่น บางครั้งกลุ่มวัยรุ่นยังไม่สามารถเข้าถึงโอกาสในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้น หรือกลุ่มวัยทำงาน และวัยสูงอายุ กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่ผ่านการทำงานในท้องถิ่นมาแล้ว ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาอาชีพในด้านต่าง ๆ ทำให้สามารถเข้าถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่ท้องถิ่นจัดขึ้น จึงทำให้ความเห็นแตกต่างไปจากกลุ่มวัยรุ่นก็เป็นได้ ซึ่งสอดคล้องกับ พัชรินทร์ โสภาก และ สิทธิเดช สิริสุขะ (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) ระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่การปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะมีการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ปวช. ปวส. และระดับปริญญาตรีที่แตกต่างกัน ก็ไม่ทำให้มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระดับการศึกษาทุกระดับทำให้เป็นคนที่เอาใจใส่ต่อการมีส่วนร่วมของการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาตามแผน โครงการต่าง ๆ ตลอดจนร่วมคิดร่วมทำ ร่วมประเมินไปกับท้องถิ่นด้วย และซึ่งสอดคล้องกับ พัชรินทร์ โสภาก และ สิทธิเดช สิริสุขะ (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัด

เพชรบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4) อาชีพ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่การปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะมียาชีพเกษตรกรรม รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย รับจ้าง ซึ่งมีอาชีพที่ต่างกัน ยิ่งทำให้ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาชีพต่าง ๆ มีส่วนทำให้คนมีการรับรู้การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การปฏิบัติการ ผลประโยชน์ และการประเมิน แตกต่างกัน บางอาชีพไม่มีเวลา ไม่มีโอกาสที่จะเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นจัดขึ้น เช่น อาชีพธุรกิจส่วนตัวยังต้องดิ้นรนเพื่อหารายได้เข้าสู่ครอบครัว หรืออาชีพรับจ้างยังต้องทำงานนอกบ้านเกือบทุกวัน ทำให้บางอาชีพไม่มีกระทั่งเวลาในการติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยซ้ำ จึงส่งผลให้มีความเห็นต่อการมีส่วนร่วมแตกต่างกันไป ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ พัชรินทร์ โสภาก และ สิทธิเดช สิริสุขะ (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5) รายได้ต่อเดือน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่การปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนมากมีรายได้ต่อเดือน 10,001-15,000 บาท ส่วนน้อยที่สุดมีรายได้ต่อเดือน 20,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 7 ยิ่งแสดงให้เห็นว่าชุมชนท้องถิ่นที่อยู่ในการปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ว่าจะมียาชีพได้น้อย ปานกลาง หรือมากกว่านี้ ยิ่งทำให้ความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรายได้ต่อเดือนทำให้คนทำงานตามความถนัดของตนเอง หรือการหารายได้นอกพื้นที่ชุมชนตนเอง หรือบางคนไปเข้าเย็นกลับ ในการเข้าไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางหน่วยงานท้องถิ่นจัดขึ้นจึงไม่มีโอกาสที่จะเข้าถึง จนนำไปสู่ความคิดต่อการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกันไป จึงอาจกล่าวได้ว่า ผู้ที่มีความพร้อมด้านรายได้ของครอบครัว สามารถที่จะสละเวลาของตนเองเพื่อการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นได้มากกว่า ในขณะที่กลุ่มผู้มีรายได้ต่ำ มีความจำเป็นต้องหารายได้เพื่อการเลี้ยงชีพ จึงไม่สามารถที่จะสละเวลาเข้าร่วมในกิจกรรมหรือโอกาสต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อการมีส่วนร่วม ซึ่งหากมีการให้ข้อมูลและชี้โอกาสของการได้รับประโยชน์แก่กลุ่มคนที่มียาชีพได้ต่ำ ด้วยการเข้าร่วมกิจกรรมของท้องถิ่นน่าจะเป็นโอกาสที่กลุ่มคนเหล่านี้สามารถขยายโอกาส เพื่อการสร้างรายได้ที่ดีขึ้น สอดคล้องกับ ศุภชัย เชื้อกฤษณะ (2542 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวถึงบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในประเด็นที่ประชาชนได้รับผลประโยชน์ในด้านการพัฒนาตำบล ซึ่งตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

6) ประชาชนที่มีความคิดเห็นตามหลักอิทธิบาท 4 ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้อธิบายได้ว่า ประชาชนในเขตพื้นที่ต่างมีความเข้าใจในหลักธรรมอิทธิบาท 4 แตกต่างกัน โดยทุกคนต้องใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการมีส่วนร่วม ซึ่งจะส่งผลให้เป็นผู้ที่มีความรัก ความพอใจในงาน ปฏิบัติงานด้วยความพากเพียร บากบั่น ด้วยความเอาใจใส่ในการมีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น และมีการตรวจสอบความสำเร็จในการปฏิบัติงานของหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนต่างมีความพยายามที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทั้งด้านการตัดสินใจ การปฏิบัติงาน ผลประโยชน์ และการประเมิน บางคนเข้ามาเพื่อที่จะตรวจสอบระบบการบริหารงาน ส่วนบางคนเข้ามาเพื่อมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ บางคนมีความความเสียสละ ตั้งใจ จิตอาสาที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายในการบริหารระดับท้องถิ่น บางคนเข้ามาเพื่อแสวงหาอำนาจและผลประโยชน์ นอกจากนี้ ประชาชนเข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบการบริหารงานการปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของประชาชน และการมีส่วนร่วมในการกิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดความสำเร็จ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ นิพนธ์ โอภาษี (2557 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยถั่วเหนือ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยถั่วเหนือ อำเภอนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกัน แต่สอดคล้องกับ ชาตรี แนวจำปา (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้อิทธิบาท 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรมีการประยุกต์ใช้อิทธิบาท 4 ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า การประยุกต์ใช้อิทธิบาท 4 อยู่ในหน้าที่ระดับมาก โดยทุกคนต้องใช้อิทธิบาท 4 ในการปฏิบัติงาน ซึ่งส่งผลให้มีความรัก ความพอใจในงาน ความพากเพียรบากบั่นด้วยความเอาใจใส่ งาน ตรวจสอบงานอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้บริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนได้นำหลักคุณธรรมในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดให้มีการประเมินการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ชุมชน หรือคณะกรรมการบริหารกลุ่ม

กิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน และมีการเผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อให้งานด้านพัฒนาชุมชนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

ควรนำผลการศึกษานี้ไปเป็นข้อมูลในการวางแผนการส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ได้จากการศึกษามารับปรุงแก้ไขในส่วนที่เป็นปัญหาให้มีความชัดเจนมากขึ้น เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบโครงการหรือกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น โครงการประเพณี กีฬาและ นันทนาการต่าง ๆ เปิดโอกาสให้เข้าร่วมรับฟังการแถลงผลการดำเนินงาน การใช้จ่ายงบประมาณให้มากยิ่งขึ้น ควรจัดทำสื่อแสดงผลงาน ผลของการจัดกิจกรรม รวมถึงข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนให้ประชาชนทราบอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ถึงผลที่จะเกิดแต่ละชุมชนในระยะสั้นและระยะยาว

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ควรศึกษาในการนำหลักพุทธธรรมอื่นๆ มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2) ควรจะศึกษากลุ่มตัวอย่างจากองค์กรที่มีลักษณะโครงสร้างแตกต่างกันบ้างเพื่อหาความแตกต่าง
- 3) ควรจะศึกษาโดยการเพิ่มจำนวน ตัวแปรอิสระให้มีความหลากหลายขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กองราชการส่วนตำบล. (2562). *ข้อมูลสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ประจำปี 2562*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- จิรวรรณ อินอินทรีย์สังวรรณ. (2552). *การมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาสามปี กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลโปร่งแพร่ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย*. การศึกษาอิสระ ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: ราชภัฏเชียงราย,
- ชาติรี แนวจำปา. (2552). *การประยุกต์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรสำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรุงเทพมหานคร*. พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: เทพเนรมิต.
- ทัศนีย์ ปาระภา. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาจารย์ อ.เมืองกาฬสินธุ์จังหวัดกาฬสินธุ์*. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- นิพนธ์ โอภาษี. (2557). การบริหารงานตามหลักกอิทธิบาท 4 ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยแก้วเหนือ อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์. พุทธศาสนมหาบัณฑิต (การบริหารจัดการคณะสงฆ์). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ปัญญา คล้ายเดช. (2560). ระเบียบวิจัยทางรัฐศาสตร์. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. หกจ. ขอนแก่นการพิมพ์.
- พัชรินทร์ โสภา และ สิทธิเดช สิริสุขะ. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการจัดการทั่วไป. มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด (Student of Master of Business Administration, Stamford International University
- พิลัยวัลย์ ศิริภักดิ์. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานเทศบาลตำบลศรีวิไล อำเภอศรีวิไล จังหวัดหนองคาย. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรสิทธิ์ กาญจนสูตร. (2546). คัมภีร์บริหารการปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: มติชน.
- วสันต์ จันทจร. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองจิก อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศุภชัย เชื้อกฤษณะ. (2542). ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลศึกษา เฉพาะพื้นที่จังหวัดหนองคาย. สารนิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สำนักงานคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (2546). คู่มือการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กลุ่มผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์. (2560). การมีส่วนร่วมทางการเมืองการในระบบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร: สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สิทธิ์ธัญท์ วารุณสหรัชณ. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารงานปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบลลาดจินดา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์